

ALFRED F. MAJEWICZ

International Institute of Ethnolinguistic and Oriental Studies (Stęszew)

JAPONICA W ARCHIWALIACH
PO BRONISŁAWIE PIŁSUDSKIM
W BIBLIOTECE NAUKOWEJ PAU I PAN W KRAKOWIE (10).
MOTONAGA MURAO I JEGO KARTKA POCZTOWA

Słowa kluczowe: Bronisław Piłsudski, Motonaga Murao, Ainu, Hokkaido, *japonica* w Krakowie

W niniejszej części serii artykułów, komunikatów i not prezentujących przechowywane w Bibliotece Naukowej PAN i PAU w Krakowie archiwalia po Bronisławie Piłsudskim i przybliżających czy wręcz udostępniających badaczom i innym zainteresowanym czytelnikom znajdujące się w nich *japonica* (zob. Grodziska 1998, Majewicz 1999, 2007, 2007a, 2008, 2009, 2012, 2015, 2016, 2020, Grądzka i Majewicz 2019) przedstawimy wyrafinowaną i trudną do odczytu kartkę pocztową (*yūbin hagaki* きがは便郵, odczyt od prawej sygn. 4648, k. 32) przesłaną Bronisławowi na jego ówczesny tokijski adres przez pana Motonagę Murao (村尾元長) oraz sylwetkę jej autora i kontekst sytuacyjny dokumentu zreprodukowanego na ilustracjach 1 i 2.

Poniżej transkrypt strony adresowej oryginału (il. 2) oraz jego odczyt:

京橋区尾張町二丁目
函館屋にて
ピルスードスキー君
貴下

下谷区花園町十八
村尾元長 拝

[adresat:]
Kyōbashi-ku Owari-chō ni-chōme
Hakodate-ya nite
Pirusūdōsukī-kun
kika

[nadawca:]
Shitaya-ku Hanazono-chō jū hachi
Murao Motonaga hai

Stempel pocztowy odbity częściowo, widoczna część daty dziennej <29>.

Shitaya(ku) (下谷区) była dzielnicą (-ku 区 ‘okręg specjalny’, ang. *Ward* albo *City*) miasta Tokio (*Tōkyōshi* 東京市) do reformy administracyjnej w 1947 roku (wtedy Tokio ‘miastem’ -shi 市 być przestało), obecnie to część Taito City

(*Taitō-ku* 台東区), dzielnicy Prefektury Metropolitalnej (-to 都) Tokio (*Tōkyōto* 東京都), obszar na północny wschód od Parku Ueno, trakt do stacji metra Minowa (三ノ輪駅). Obszar ówczesnej dzielnicy **Kyobashi**(ku 京橋区) obecnie stanowi część dzielnicy ('okręgu specjalnego') Chuo City (*Chūō-ku* 中央区). Na temat miejsca zamieszkania Bronisława nad barem Hakodateya na Ginzie zob. Majewicz 2020a: 342–343 (przyp. 510) i 440 (fotografie).

Transkrypt oryginalnego zapisu treści korespondencji (il. 1):

拝啓明日午後三時可罷出旨御
手紙被下候處明日ハ他に約束有之
候ニ付乍残念相伺兼候
此二三日間は何分月末にて多忙
ニ付来ル四月二日以後ニ御都合よき
時間御一報被下度右御答迄
早々
拝具

三月廿九日夕

Transkrypt interpretacyjny z interpunkcją nieobecną w oryginale:

拝啓
明日午後三時可罷出旨、御手紙被下候處、明日は他に約束有之候に付、
乍残念相伺兼候。此二三日間は何分月末にて多忙に付、来る四月二日
以後に御都合よき時間御一報被下度。右御答迄。
早々拝具 三月廿九日夕

Odczyt (sugerowane warianty podano w nawiasie [~]):

Haikai,
Myōnichi gogo sanji [~*sanji-ni*] *makaritzu* [~*makari ideru*] *beki mune,*
otegami kudasare sōrō [~*sōrō-no*] *tokoro,*
myōnichi-wa hoka-ni yakusoku kore ari sōrō-ni tsuki,
zannen nagara aiukagai kane sōrō.
Kono ni, san nichikan-wa
nanibun getsumatsu nite tabō-ni tsuki
kitaru shigatsu futsuka igo-ni
Gotsugō yoki jikan
Goippō kudasaretaku [~*kudasaretaku*]
Migi okotae-made
Sōsō haigu Sangatsu nijū kunichi yū

Treść przekazu:

Szanowny Panie,
aczkolwiek zaproponował Pan w swoim piśmie, abym Pana odwiedził jutro o godzinie trzeciej po południu, jutro mam już też zaplanowane zobowiązania i nie jestem w stanie się z Panem spotkać. Te dwa–trzy dni kończącego się miesiąca pozostaję pod presją nawału zajęć, lecz poproszę o stosowne powiadomienie mnie, kiedy to byłoby dla Pana dogodnie po nadchodzącym 2 kwietnia. Pozostaję w oczekiwaniu na Pańską odpowiedź z wyrazami szacunku.
[Pisane] wieczorem 29 marca [1906].

Dla porównania przekład *rosyjskojęzyczny japońskiego* sławisty:

Многоуважаемый господин!

Хотя Вы сообщили мне в письме, чтобы я пришел к Вам завтра в три часа дня, завтра у меня будет другое обещание и, к сожалению, не смогу приходить к Вам. Так как в конце месяца эти два-три дня я буду занят, сообщите мне, пожалуйста, когда Вам будет удобно после 2 апреля.

С уважением, Вечер 29 марта.

Motonaga Murao (1854–1908), nadawca pocztówki, to urzędnik państwowy, historyk Hokkaido; według kalendarza japońskiego urodził się (jako Kyōtarō 恭太郎) w pierwszym roku okresu Ansei (*Ansei gannen* 安政元年) w stołecznej rezydencji jego arystokratycznej rodziny w Edo (późniejsze Tokio) jako najstarszy syn władcy feudalnego na włościach Hamamatsu (*Hamamatsu-han* 浜松藩) w Prowincji Totomi (*Tōtōmi-no kuni* 遠江国, w obszarze obecnej Prefektury Shizuoka) Motonoriego Murao (村尾元矩). Kiedy miał 19 lat, został posłany do Hakodate do pracy w Urzędzie Rozwoju (Kolonizacji) Hokkaido¹, po zmianach w podziale administracyjnym wyspy (scalono trzy Prefektury: Hakodate, Sapporo i Nemuro w jedną Prefekturę Hokkaido) przeniesiony do Gubernatorstwa Hokkaido (北海道庁 *Hokkaidō-chō*), gdzie rozwijał działalność kulturalno-oświatową ze skutecznym propagowaniem czytelnictwa (zakładanie bibliotek, księgarni, dbałość o szkolnictwo) i sporo pisał o istotnych aspektach rozwoju wyspy (cf. np. jego główne dzieła 1886, 1893, 1897), interesował się też Ajnami. Irimoto 1992: 223 wykazuje dwie publikacje Murao, obie datowane 1892².

Zainteresowanie Piłsudskiego spotkaniem z Murao było oczywiste: Ajnu. Sawada 2021: 233 skwitował relację Piłsudski–Murao dwoma zdaniami: „Badaniami nad Ajnami zajmował się również Motonaga Murao [...], który pracował w Urzędzie Rozwoju (Hokkaido), a potem w Urzędzie/Administracji/Gubernatorstwie Wyspy Hokkaido. Zachowała się kartka pocztowa z 29 marca, w której umawia się na spotkanie z Piłsudskim” (cf. też Sawada 2019: 209, Sawada & Inoue 2010/1:

¹ Jap. [北海道] 開拓使 Hokkaidō Kaitakushi; termin kaitaku 開拓 duże słowniki japońskie tłumaczą jako ‘cultivation, reclamation, exploitation, colonization’.

² Matsushita & Kimi 1978 zdają się (układ tej bibliografii jest skrajnie niefunkcjonalny) też wymieniać dwie (nazwijmy to) „pozycje” dorobku Murao w tym zakresie: 1892a (s. 57, dział „osobne tomy” (tankōbon 単行本), poz. 16) oraz dwa fragmenty z Murao 1886 (s. 86, dział „części osobnych tomów, dzieł zebranych, wykładów kursowych, serii” (tankōbon, zenshū, kōza, shirizu (bubun) 単行本, 全集, 講座, シリーズ (部分), poz. 624). Bibliografia ta wymienia przynajmniej dziesięć publikacji japońskojęzycznych Bronisława Piłsudskiego (ss. 63 (poz. 163), 218 (4029), 253 (4880, 4882, 4885), 264 (5175–6), 354 (7712), 355 (7743), 358 (7829) – wyszukiwanie autora niniejszego tekstu, z powodu jak wyżej, przesadnie skrupulatnym jednak nie było. Fujimoto 1968 (: 210) odnotował Murao 1892a nawet w „chronologicznej liście literatury dotyczącej Ajnów” za okres 1356–1967 (wszystkich nazwanych tytułów mamy tu około 265) jako jedno ze źródeł godnych uwagi (wśród 32 tylko tytułów za okres Meiji, konkretnie 1879–1911; sprzed Meiji wyszczególniono 53 źródła, z okresu Taishō, konkretnie za lata 1914–1926, lista wymienia 15 tytułów; Piłsudskiego lista nie objęła, dotyczy ona w zasadzie tylko tego, co ukazało się „w Japonii i na Hokkaido”).

359 i /2: 74 i 387). Piłsudski dowiedział się, że w Tokio mieszka kolejna osoba, która interesowała się Ajnami i miała z nimi bezpośrednią styczność, i po prostu do niej napisał o pragnieniu spotkania. Kartka przechowywana w Bibliotece Naukowej PAU i PAN jest odpowiedzią, wyraźnie pozytywną, na prośbę Bronisława.

Czy się spotkali i gdzie? – to pozostaje wciąż do ustalenia. Murao zakończył prace w Urzędzie/Administracji Hokkaido w 1891 i wrócił do Tokio w 1892, wyspy Hokkaido wszakoż (przynajmniej metafizycznie) nie porzucając: podle lokalnego, bibliograficznie wyjątkowo kuriozalnie i nieekonomicznie identyfikowalnego, źródła elektronicznego (Hakodate 2015) założył tam wydawnictwo *Hokkaidō Zasshisha* 北海道雑誌社 dla wydawania czasopisma³ *Hokkaidō* (北海道). Kaligrafia przesłania sprawiła znaczne trudności, treść wiadomości na kartce wydawała się tymczasem tekstem stosunkowo prostym do interpretacji i przekładu, ale tylko pozornie, trudności bowiem sprawiło pierwsze jego zdanie („kto do kogo ma przyjść” – Piłsudski do Murao czy Murao do Piłsudskiego) z uwagi na brak jednoznacznego kontekstu sytuacyjnego⁴. Autor niniejszego artykułu wyraża wdzięczność wszystkim osobom, które zechciały zaangażować się w pomoc tak nad odczytem i interpretacją, jak i nad uprawdopodobnioną rekonstrukcją rzeczowego kontekstu, w szczególności pani i panom prof. prof. Iwonie Kordzińskiej-Nawrockiej, Tsuneo Okazakiemu (岡崎恒夫), Kazuhiko Sawadzie (沢田和彦) oraz badaczowi starych dokumentów japońskich (*kobunsho kenkyūsha* 古文書研究者) Yūzaburō Hatakeyamie (畠山雄三郎)⁵.

Aneks. Addenda do Majewicz 2020. Już po publikacji rzeczowego (9) odcinka cyklu *Japonica...* pani profesor Iwona Kordzińska-Nawrocka zasugerowała uzupełnienie elukubracji autora dotyczących nazwy szpitala Sekiby (ss. 118–119) asocjacją z *hokushin gonge* (北辰権化), bodhisatwami strzegącymi losów ludzkiego życia⁶, oraz informacją, że *Hokushin* to też w dawnej literaturze metafora pałacu cesarskiego i synów oraz wnuków cesarza, a także wskazaniem *expressis verbis*, że znak 辰 *shin* to jednocześnie zodiakalny *tatsu* ‘smok’. Słusznie zwróciła też uwagę, że Edo oczywiście nie tyle „odzyskało” (s. 117, chochlik

³ *zasshi* 雑誌 to po japońsku ‘czasopismo’.

⁴ Tylko jedna z osób poproszonych o konsultacje znalazła sam dokument oraz jego autora jak i adresata, pozostałe zostały skonfrontowane tylko z tekstem, bez jakichkolwiek dodatkowych informacji. Jedną z całkowicie uprawnionych sugestii dotyczących początku wiadomości była wersja: „Otrzymałem list od Pana z informacją, że jutro o 3 po południu może Pan przyjść”. Wersja przedłożona w tekście głównym niniejszego artykułu wydaje się wersją sytuacyjnie najbardziej prawdopodobną, acz też ciągle hipotetyczną.

⁵ W korespondencji z osobą trzecią Hatakeyama został nazwany „mistrzem w odczytywaniu starych dokumentów”. Sawada i Hatakeyama współpracowali przy gotowaniu do publikacji (2021–2022) korespondencji Chikatomo Shigi, pierwszego profesjonalnego tłumacza języka rosyjskiego w Japonii pracującego dla rządu m.in. podczas rosyjsko-japońskich rokowań granicznych, w którego domu mieszkał Bronisław Piłsudski podczas pobytu w Nagasaki (zob. Majewicz 2020a: 477–478).

⁶ Daito 1979: 86 definiuje *gonge* jako „I. Incarnation of Buddhas and *bodhisattvas* through their supernatural powers. II. Provisional appearance”.

narozrabiał – czy może AI?), co „uzyskało ~zyskało” nazwę („zostało przemianowane na”) Tokio. Na szczęście istotę nauki stanowią tak aktualnie deficytowa konstruktywna krytyka, jak i ustawiczne poprawianie jej wyników.

LITERATURA PRZYWOŁANA

- Daito 1979. *Japanese-English Buddhist Dictionary // Nichi-ei bukkyō jiten*. Tōkyō: Daitō Shuppansha.
日英佛教辭典。東京：大東出版社。
- Enomoto Morie 1981. „Murao Motonaga 1859 (Ansei 6) – 1908nen (Meiji 41)”. *Hokkaidō daihyakka jiten* [encyclopaedia of Hokkaido], vol. 2 (*ta-wa*). Sapporo: Hokkaidō Shimbunsha. S. 779.
榎本守恵 1981. 村尾元長 むらおもとなが 1859 (安政 6) ~ 1908年 明治41)。北海道大百科事典、下、た - わ。札幌：北海道新聞社。
- Fujimoto Hideo 1968. *Ainu kenkyūshi – aru dammen* [zarys (przechrój) dziejów badań nad Ajnami]. Sapporo: Miyama Shobō.
ふじもとひでを著1968。アイヌ研究史- ある断面。札幌：みぞま書房。
- Grądzka, Anna [i] Alfred F. Majewicz 2019. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie (8). Korespondencja pani Kimiko Torii do Bronisława oraz list pana Mitsugo Yokoyamy z pokładu s/s Dakota”. RBN 64, 145–159.
- Grodziska, Karolina 1998. „Spuścizna rękopiśmienna Bronisława Piłsudskiego w zbiorach Biblioteki PAN w Krakowie i jej proveniencja”. *Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie* 43, 295–300.
- Hakodate 2015. „Murao Motonaga, 1854–1908, Edo hantei-ni umare, kaitaku-shi shusshi-ni nari Hakodate-de kimmu, Hokkaidō kankei chosaku-no shuppanni jūji shi, Hokkaidō-no shōkai-ya imin yūchi-ni jinryoku shita Hokkaidō kyōdoshi-no senkakusha, Murao Motonaga” [urodzony w feudalnej rezydencji stołecznej w Edo pionier kolonizacji Hokkaido – wysłany jako urzędnik państwowy, działał w Hakodate na rzecz zasiedlenia wyspy ludnością napływową [z Japonii] i publikował prace dotyczące Hokkaido]. Za: *Step Up* tom 313 nr 292, na podstawie *Kita-no bunko* (wydawnictwo Towarzystwa Kita-no Bunko), Hokkaidō Shimbunsha (eds.) *Hokkaidō rekishi jimbutsu jiten, Hokkaidōshi jimmei jiten* vol. 4, Yukio Ōmi⁷ [2007⁷] *Rekishi – Dōnan jimbutsu sampō*, we współpracy z Centralną Biblioteką Miasta Hakodate i Muzeum Miejskim Hakodate.
村尾 元長 (むらお もとなが) 1854~1908 [;]「江戸藩邸に生まれ、開拓使出仕になり函館で勤務、北海道関係著作の出版に従事し、北海道の紹介や移民誘致に尽力した北海道郷土史の先覚者・村尾元長」。本文／「ステップアップ」vol. 313(2015.4)より~NO.292 (参考資料／「北の文庫」北の文庫の会発行、「北海道歴史人物事典」北海道新聞社編、「北海道史人名辞典」第四巻、「歴史—どうなん人物散歩」近江幸雄著取材協力／函館市中央図書館、市立函館博物館)。

- Majewicz, Alfred F. 1999. Archiwalia po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece PAN w Krakowie i ich wykorzystanie”. *Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie* 44, 293–306.
- Majewicz, Alfred F. 2007. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece PAU i PAN w Krakowie [1]. Dwa listy Itoe Tachibany do Bronisława Piłsudskiego”. RBN 52, 399–420 + 3 fotografie.
- Majewicz, Alfred F. 2007a. „Krakowski autograf Futabatei Shimei i jego kontekst”. [tekst dla książki jubileuszowej Profesora Mikołaja Melanowicza w druku, dostępny też jako IIEOS Preprint 43 (2007), Stęszew: International Institute of Ethnolinguistic and Oriental Studies, opublikowany] w: Romuald Huszcza i Bartosz T. Wojciechowski (red.) 2013. *Inishie manabi aratashiki manabi – Studia japonistyczne dedykowane Mikołajowi Melanowiczowi*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ss. 11–21 (materiał roboczo potraktowany jako trzecia praca w serii „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece PAU i PAN w Krakowie”).
- Majewicz, Alfred F. 2008. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece PAU i PAN w Krakowie (Cz. 2⁷). Dwa dokumenty podrózne wydane Piłsudskiemu przez Konsulat Cesarstwa Japonii w Korsakowie”. RBN 53, 251–258.
- Majewicz, Alfred F. 2009. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie (4). Listy Ajna Taronci w języku ajnuskim do Bronisława Piłsudskiego”. RBN 54, 381–405.
- Majewicz, Alfred F. 2012. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie (5). List Sentaro Kemuyamy do Susumi Uedy”. RBN 57, 339–352.
- Majewicz, Alfred F. 2015. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie (6). *Corrigenda* do *Japonica* 1 i [2]”. RBN 60, 181–186.
- Majewicz, Alfred F. 2016. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie (7). Korespondencja panny K. do Bronisława Piłsudskiego”. RBN 61, 161–181.
- Majewicz, Alfred F. 2020. „*Japonica* w archiwaliach po Bronisławie Piłsudskim w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie (9). Fujihiko Sekiba i jego przesyłka”. RBN 65, 115–130 + 4 wklejki z fotografiami.
- Majewicz, Alfred F. 2020a. *Japonia późnych lat okresu Meiji oczyma Bronisława Piłsudskiego*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Matsushita Wataru [&] Kimi Nobuhiko 1978. *Ainu bunken mokuroku wabun hen // Bibliography of Ainu – Japanese Publications*. Sapporo: Miyama Shobō.
松下亘 + 君伊彦 1978. アイヌ文献目録和文編. 札幌: みやま書房.

⁷ Tak zaznaczono w Spisie treści *Rocznika Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie* 53, 570.

- Murao Motonaga 1886. *Zōtei Hokkaidō yōran. Murao Motonaga hensan* [zarys wiedzy o Hokkaido, wydanie nowe, poszerzone i uzupełnione]. [Hakodate:] Muraoshi zōhan (nakład autora; fragmenty i strony przywołane w Matsushita & Kimi 1978: 86 to 185–186 (舊土人戸数人員 *kyūdo jinto sūjin'in* ‘statystyka domostw ludności tubylczej’) i 266–267 (舊土人教育ノ景況 *kyūdojin kyōiku-no keikyō* ‘stan oświaty dla ludności tubylczej’).
村尾元長編纂1886。増訂北海道要覧。函館：村尾氏藏版。
- Murao Motonaga 1892. „Ainu jinkō-no chōsa” [statystyka populacji Ajnów]. *Tōkyō Jinrui Gakkai Zasshi // Journal of the Anthropological Association of Tokyo* 7/76, 336–343.
村尾元長1892。アイヌ人口の調査。東京人類学会雑誌。
- Murao Motonaga 1892a. *Ainu fūzoku ryakushi* [briefly on Ainu customs]. Reprint w Kōno Motomichi (selection) 1980. *Ainushi shiryōshū, daiyonkan, Gengo, fūzoku hen* [zbiór materiałów do badań nad historią Ajnów, set 4, “Język i etnografia”]. Sapporo: Hokkaidō Shuppan Kikaku Sentā.
村尾元長1892。あいぬ風俗略志。
河野本道選 1980。アイヌ史資料集 第4巻。言語・風俗編。札幌：北海道出版企画センター。
- Murao Motonaga, Suisai 1893. *Kondō Morishige jiseki kō* [pominając dokonania Morishigego Kondo⁸]. Suisei Shoya [Bookstore] shuppan.
水哉村尾元長編1893。近藤守重事蹟考。水哉書屋藏版。
- Murao Motonaga 1897. *Hokkaidō gyogyō shiyō* [aspiracje i potrzeby rybołówstwa hokkaidzkiego] Tōkyō: Chosha zōhan (Murao Motonaga).
水哉居士村尾元長編述 1987。北海道漁業志要。東京：著者藏版 (w stopce 兼発行者村尾元長)。
- RBN – *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*
- Sawada Kazuhiko 2019. *Buronisuwafu Piusutsuki den. „Ainu-ō”-to yobareta Pōrandojin* [biografia Bronisława Piłsudskiego, Polaka nazywanego „królem Ajnów”]. Kaisei: Seibunsha.
沢田和彦 2019。プロニスワフ・ピウスツキ伝。〈アイヌ王〉と呼ばれたポーランド人。神奈川県開成町：成文社。
- Sawada, Kazuhiko 2021. *Opowieść o Bronisławie Piłsudskim – Polak nazywany Królem Ajnów*. Przekład [Sawada 2019] z japońskiego Barbara Słomka. Sulejówek: Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku.
- Sawada Kazuhiko & Hatakeyama Yūzaburō 2021–2022. „Shiga Chikatomo shokanshū honkoku 1–3” [transkrypt korespondencji Chikatomo Shigi]. *Saitama Daigaku kiyō (Kyōyō Gakubu)* 56/2 (2021), 203–222; 57/1 (2021), 171–194; 57/2 (2022), 163–186.

⁸ W korespondencji z osobą trzecią Hatakeyama został nazwany „mistrzem w odczytywaniu starych dokumentów”. Sawada i Hatakeyama współpracowali przy gotowaniu do publikacji (2021–2022) korespondencji Chikatomo Shigi, pierwszego profesjonalnego tłumacza języka rosyjskiego w Japonii pracującego dla rządu m.in. podczas rosyjsko-japońskich rokowań granicznych, w którego domu mieszkał Bronisław Piłsudski podczas pobytu w Nagasaki (zob. Majewicz 2020a: 477–478).

- 沢田和彦 畠山雄三郎2021-22。志賀親朋書翰集翻刻 一、二、三。
『埼玉大学紀要（教養学部）』 第56 卷 第2 号；第57 卷 第1 号
(2021)；第57 卷 第2 号(2022)。
- Sawada, Kazuhiko & Kōichi Inoue (eds.) 2010. *A Critical Biography of Bronisław Piłsudski* tomy 1–2. Saitama: Saitama University Faculty of Liberal Arts.
- Stephan, John 1974. *The Kuril Islands. Russo-Japanese Frontier in the Pacific*. Oxford: Clarendon Press.

ALFRED F. MAJEWICZ

JAPONICA IN THE ARCHIVES LEFT AFTER BRONISŁAW PIŁSUDSKI
IN SCIENTIFIC LIBRARY OF THE PAAS AND THE PAS IN CRACOW (10).
MOTONAGA MURAO AND HIS POSTCARD MESSAGE

Key words: Bronisław Piłsudski, Motonaga Murao, Ainu, Hokkaido, *japonica* in Cracow

SUMMARY

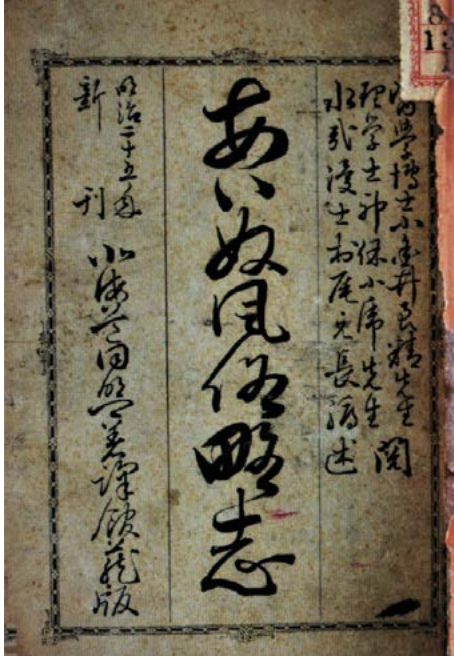
The tenth installment of the series introducing Japanese documents preserved with Bronisław Piłsudski's archives in the Scientific Library of the PAAS and the PAS in Cracow focuses on a postcard message written in refined cursive script style labeled 草書体 *sōsho-tai* (not necessarily correctly translated as 'grass script') quite difficult to decipher. When deciphered, the message seemed easy to translate but a reconstruction of possible sequence of events proved necessary. The author of the message and the calligraphy was Motonaga Murao, a high-ranking state servant, formerly working in the Hokkaido Development (~ Colonization) Agency (~Commission) and Hokkaido historian, educator, and author of several fundamental publications on the island and its development, works on the Ainu included. The message itself is doubtlessly a response to Piłsudski's apparent request to meet – again doubtlessly – to exchange the knowledge and experience concerning the people of interest to both: the Ainu. The installment provides also information on Murao and his accomplishments.

支原、昨日午に三府子殿の書あり
手紙ありしを、略し他より、
か、何れ、ゆゑ、ある、事、
は、二、三、方、は、何、れ、日、末、多、
身、先、甲、子、言、は、は、は、
時、方、は、二、三、方、を、
平、平、平、平、平、
あ、あ、あ、あ、あ、

市橋区尾張町二丁目
函付
ヒルストスキ
下巻区尾張町十八番
郵便局
Biblioteca Nazionale
PAULI
郵便

Il. 1. Strona z treścią przekazu

Il. 2. Strona adresowa

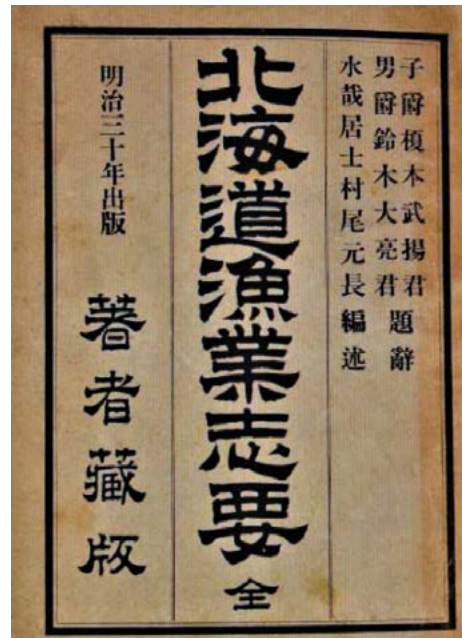
Il. 3. Murao 1892a

Il. 4. Suisai Murao 1893

Il. 5. Murao 1886

Il. 6. Suisai-koji Murao 1897